
הגדה
של פסח
קב' יזרעאל
תש"ט
שנה ראשונה

החדש הזה

לכם ראש - חדשים, ראשון הוא לכם

לכל חדשי - השנה חדש האביב.

ובחדש האביב בארבע-עשר בו

פ ס ח ה ו א

ז מ ן ח ר ו ת נ ו

והיה היום הזה לכם לזכרון וחגתם
אותו לדורותיכם חקת עולם תחגוהו
כי בעצם היום הזה יצאו צבאותיכם
מארץ מצרים.

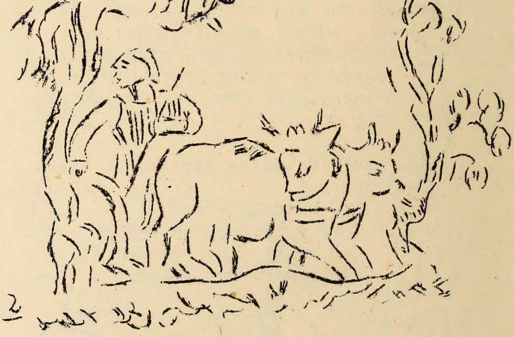
ה י ו ם ה י י ת ם
ל ע ם.

אתנו יוצאים בחודש האביב.

הנה הסתו עבר, הגשם חלף
עבר לו, הנצנים נראו בארץ,
עת הזמיר הגיע וקול התור
נשמע בארצנו.

התאנה חנטה פגיה
והגפנים סמדר
נתנו ריח.

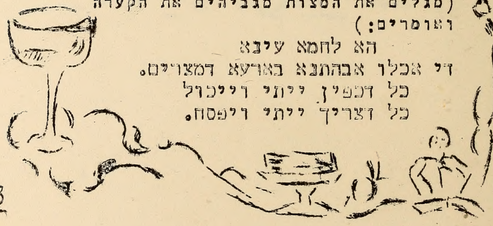
סדר הקערה

(שמים שלש מצות זו על גבי זו וע-
ליהן מניחים: זרוע מימין ותחתיה
חרוסת , ביצה משמאל ותחתיה כרפס
ובין הכרפס והחרוסת מרור.)

אב הסדר: הנני מוכן ומזומן לקיים
המצוה לספר ביציאת מצרים.

כוס ראשון:
הנני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס
ראשון מארבע כוסות.
ברוך אתה, ה' אלהינו מלך העולם
אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל
לשון וקדשנו במצותיו. ותתן לנו
באהבה מועדים לשמחה, חגים וזמנים
לששון, את יום חג המצות הזה, זמן
חרותנו, מקרא קדש זכר ליציאת מצ-
רים?

(מגלים את המצות מגביהים את הקערה
ואומרים:)
הא לחמא עניא
די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים.
כל דכפין ייתי ויכול
כל דצריך ייתי ויפסח.

(והצעיר שבינינו שואל:

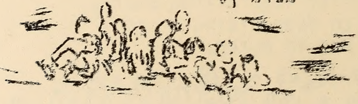
מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה
הלילה הזה כולו מצה.

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות,
הלילה הזה כולו מרור.

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו-
פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים.

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין
ובין מסובין, הלילה הזה כולנו
מסובין.

היינו לפרעה במצרים
ויוציאנו ה' אלוהינו משם
ב י ד ח ז ק ה ו ב ז ר ו ע
נ ט ו י ה.

ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את
אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו
ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה
במצרים.

ואפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים,
כולנו זקנים, כולנו יודעים את התורה
-מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים,
וכל המרבה לספר ביציאת מצרים
הרי זה משובח.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו,
שלא אחד בלבד עמד עלינו
לכלותינו, אלא שבכל דור ודור
עומדים עלינו לכלותינו, והקדוש
ברוך הוא מצילנו מידם.

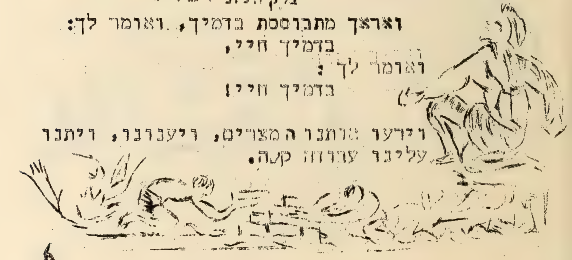
שירה: „זמר"

במתי מעט, בשבעים נפש ירדו אבותינו
מצרימה, ועתה שמך ה' אלוהיך ככוכבי
השמים לרוב ויהי שם לגוי גדול ועצום.
ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו
במאד מאד ותמלא הארץ אותם,

מקהלת דבור:

ואראך מתבוססת בדמיך, ואומר לך:
בדמיך חיי,
ואומר לך:
בדמיך חיי!

וירעו אותנו המצרים, ויענונו, ויתנו
עלינו עבודה קשה.

מתהום האבדון העלו לי שירת החורבן
שחורה כאודי לבבכם;
שאוה בגורים ופוצו בזעומי אלה.
רחתו גחליה על ראשם – – –
הלא היא שירת הזעם, חוללוה מוקדי להבות
בליל העברות
מדם עולל וישיש הכבוד גויות– תרשיש קדושות
שבפלו חללות ...

שירת יחיד

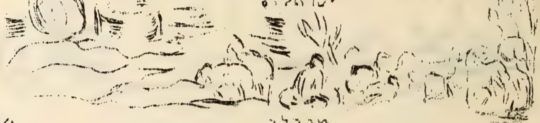

ויאמר ה׳ אל משה מתוך הסנה : ראה
ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת
צעקתם שמעתי , וארד להצילו מיד מצ-
רים להעלותו מן הארץ ההיא אל ארץ
טובה ורחבה, אל ארץ זבת חלב ודבש.
ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והעלית
את עמי , בני ישראל-
ממצרים אל ארץ הכנעני.

משה היה רועה

בחנו הקדוש ברוך הוא למשה בצאן.
אמרו רבותינו: כשהיה משה רבנו
רועה צאנו של יתרו במדבר ברח ממנו
גדי ורץ אחריו עד שהגיע לחסות.
כיון שהגיע לחסות נזדמנה לו בריכה של
מים ועמד הגדי לשתות. כיון שהגיע
משה אצלו, אמר:
"אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני
הצמא, עייף אתה."
הרכיבו על כתפו והיה מהלך. אמר הקדוש
ברוך הוא: "יש לך רחמים לנהוג צאנו של
בשר ודם כך, חייך, אתה תרעה צאני
ישראל".

מקהלה

בוא מצרימה ובאת אל הנענים והא-
ומללים, אל כל הנאנחים והנדכאים,
ואמרת אליהם כי עבדים הם-והם לא יבי-
נו, ואמרת אליהם כי אומללים הם- והם
לא ידעו, וכי גדול ענים וגדולים מכא-
וביהם ונורא לחצם-והם לא יאמינו.
ופקחת את עיניהם בחוזק יד על כל
לחצם ועל כל ענים-וגאלת אותם. ועם
רב ימשך אחריך מקרב אחיך, אשר לא י-
דעת ואשר ידעוך עוד, ומקרב כל העם
מסביב אשר רע ומר להם. והיית לאב
המון אדם רב ולראש שבטיו, ועשית
מ ן ה ת ו ל ע י ם - א ד ם,:
ו מ ן ה א ד ם - ע ם
ו מ ע פ ר ו ת ח ו ל -
א ר ץ.

ו י ו צ י א נ ו ה'

מ מ צ ר י ם

ביד חזקה ובזרוע נטויה

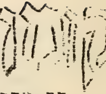
ובמורא גדול

ו ב א ו ת ו ת

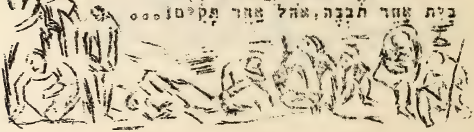
ו ב מ ו פ ת י ם

נ ג י נ ה

תּוֹעֵי מִדְבָּר, צְאוּ מִתּוֹךְ הַשְּׁמָמָה
עוֹד הַדֶּרֶךְ רַב, עוֹד רַבָּה הַמְּסִלָּה.
רַב לָכֶם לָנוּעַ, לָנוּד בָּעֲרָבָה–
וְלִפְנֵיכֶם פְּרוּשָׂה דֶּרֶךְ גְּדוֹלָה, רְחָבָה.
רַק אַרְבָּעִים שָׁנָה נָתֹעַ בֵּין הֶהָרִים
וּבַחוֹל סָבַבְנוּ שִׁשִּׁים רִבּוֹא פְּגָרִים.
אַל-נָא יַעַצְרוּנוּ פִּגְרֵי הַנֶּחְשָׁלִים,
שֶׁבְּעַבְדוּתָם מֵתוּ-נַפְשָׁם עַל הַחֲלָלִים!
קוּמוּ אִסְפוּ בְגָדִים!וְעִזְבוּ אֶת הַשְּׁמָמָה!
אַךְ אַל יַעַל קוֹלְכֶם, דִּרְכוּ עַז בִּרְמָמָה!
פֶּן-צַעֲדֵכֶם יַרְגִּיזוּ מִדְבָּר וּבְרָמָיו–
אִישׁ וָאִישׁ בִּלְבָבוֹ יִשְׁבַע יַד פְּעָמָיו!
אִישׁ בִּלְבָבוֹ יִשְׁמַע קוֹל אֱלֹהַּ יְדַבֵּר:
"לְכוּ הַיּוֹם אֶל אֶרֶץ חֲדָשָׁה אַתֶּם עוֹבְרוּ!"
לֹא, לֹא לֶחֶם קְלוֹקֵל, טַל וּדְגַן שָׁמַיִם–
לֶחֶם עֶצֶב תֹּאכֵל, פְּרִי עֲמַל יָדַיִם!
לֹא, לֹא אֹהֶל תֹּהוּ וְעֲלִיּוֹת שְׁחָקִים–
בַּיִת אַחַר תִּבְנֶה, אֹהֶל אַחֵר תָּקִים!...

יערזל נגאלו ממצריח בשביל
שלא שנו שמם: ראובן
ושמעון ירדו, ראובן
ושמעון עלו.
לא היו קוראין לי-
הודה רופוס ולא ל-
ראובן לילִיָבִי ולא
ליוסף לוּשׁפּס ולא
לבנימין אֲלֶכְּסַנְדְרִי .
ושלא שנו את לשונם
שהיו מדברים בלשון
הקודש.

(בשעת קריאת עשר המכות מטיפים מכוס היין בכל מלה ומלה.)

אלו עשר מכות, שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים, ואלו הן:

דם
צפרדע
כנים
ערוב
דבר
שחין
ברד
ארבה
חשך
מכת בכורות

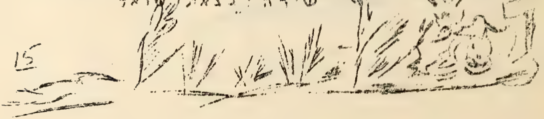
רבי יהודה היה נותן בהם סימנים:

דצ"ך עד"ש באח"ב

בצאת ישראל ממצרים　　בית יעקב מעם לועז
היתה יהודה לקדשו　　ישראל ממשלותיו
הים ראה וינוס　　הירדן יסוב לאחור
ההרים רקדו כאילים　　וגבעות כבני צאן.
מה לך הים כי תנוס　　הירדן תסוב לאחור
ההרים תרקדו כאילים　　גבעות כבני צאן.
מלפני אדון חולי ארץ,　　מלפני אלוה יעקב.
ההפכי הצור אגם מים,　　חלמיש למעינו מים.

שירה: "בצאת ישראל"

פסח

על שום מה? על שום שפסח הקב"ה על בתי אבותינו במצרים, שנאמר: ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני-ישראל במצרים, בנגפו את מצרים, ואת בתינו הציל.

מצה

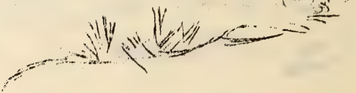
זו, שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ, עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם, שנאמר: ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגות מצות, כי לא חמץ, כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צידה לא עשו להם.

<u>מצה:</u>

(בוצעים מהמצה העליונה ומהחלק שנשאר מהמצה השניה, ואומרים:)

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות אכילת מרור.

מרור זה, שאנו אוכלים, על שום מה? על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים, שנאמר: וימררו את חייהם בעבודה קשה, בחמר ובלבנים ובכל עבודה בשדה, את כל עבודתם אשר עבדו בפרך.

מרור

(לוקחים כזית מרור וטובלים בחרוסת מנערים את החרוסת מעליו ואומרים:)

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות אכילת מרור.

כוס שני:

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס שני מארבע כוסות.

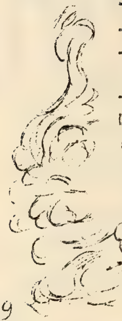
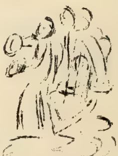
בכל דור ודור חייב אדם לראות את
עצמו כאילו הוא יצא ממצרים, שנאמר:
והגדת לבנך ביום ההוא לאמור: בעבור
זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים; שלא את
אבותינו בלבד גאל הקב"ה, אלא אף או-
תנו גאל עמהם, שנאמר: ואותנו הוציא
משם למען הביא אותנו לתת לנו את הא-
רץ, אשר נשבע לאבותינו.

שרה יחיד

פסח! עם שומר במשך אלפי דורות
את יום צאתו מבית עבדים ודרך
כל מחילות המשעבוד והאונס וה-
אינקויזיציה והשמד והפרעות נו-
שאת האומה בלבה
את הגעגועים לח-
ופש ומביאה אותם
לידי בטוי עממי,
אשר לא יפסח על
כל נפש מישראל,
על כל נפש עניה
ומרודה!

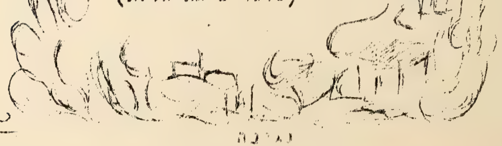

(שותים כוס שלישי, מוזגים כוס רביעי
וכוס לאליהו הנביא, פותחים את הדלת
וקוראים)

שפוך חמתך אל הגוים

אשר לא ידעוך, ועל ממלכות, אשר בשמך
לא קראו. כי אכל את יעקב, ואת נוהו
השמו.

שפוך עליהם זעמך, וחרון אפך ישיגם.
תרדוף באף ותשמידם מתחת שמי ה'.

(סוגרים את הדלת)

נגינה

ימים נאים

ונגש חורש בקוצר
ודורך ענבים במשך הזרע
והטיפו ההרים עסיס,
וכל הגבעות תתמוגגנה
ושבתי את שבות עמי ישראל

ובנו ערים נשמות וישבו
ונטעו כרמים ושתו את
יינם.
ועשו גנות ואכלו את
פריהם
ונטעתים על אדמתם ולא
ינתשו עוד מעל אדמתם.

(מגביהים את הכוס הרביעי ומברכים)

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות כוס רביעי מארבע כוסות.

ברוך אתה ה' אלוהנו מלך העולם, על הגפן ועל פרי הגפן ועל תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה, שרצית והנחלת לאבותינו לאכול מפריה ולשבוע מטובה.

חסל טדור פסח כהלכתו
ככל משפטו וחקתו.
כאשר זכינו לסדר אותו
כן נזכה לעשותו.

זך שוכן מעונה
קומם עדת מי-מנה
בקרוב נהל נטעי כנה
פדויים לציון ברינה.

ל ש נ ה   ה ב א ה -

ב י ר ו ש ל י ם   ה ב נ ו י ה!

חד גדיא חד גדיא:
דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא חד גדיא.
ואתא שונרה, ואכלה לגדיא, דזבין אבא בתרי
זוזי. חד גדיא חד גדיא.
ואתא כלבא, ונשך לשונרא, דאכלה לגדיא, דזבין
אבא בתרי זוזי. חד גדיא חד גדיא.
ואתא חוטרא, והכה לכלבה, דנשך לשונרא דאכלה
לגדיא, דזבין אבא בתרי זוזי. חד גדיא חד גדיא.
ואתא נורא, ושרף לחוטרא והכה לכלבא ונשך לשונרא
דאכלה לגדיא דזבין אבא בתרי זוזי. חד גידא חד
גדיא
ואתא מיא וכבה לנורא דשרף לחוטרה דהכה לכלבא
דנשך לשונרא דאכלה לגדיא דזבין אבא בתרי זוזי
חד גדיא חד גדיא.
ואתא תורא ושתה למיא דכבה לנורה דשרף **לחוטרא**
דהכה לכלבא דנשך לשונרא דאכלה לגדיא דזבין אבא
בתרי זוזי, חד גדיא חד גדיא.
ואתא השוחט ןשחט לתורא דשתה למיא דכבה לנורא
דשרף לחוטרה דהכה לכלבה דנשך לשונרא דאכלה לגדיא
דזבין אבא בתרי זוזי חד גדיא חד גדיא.
ואתא מלאך המות ושחט לשוחט דשחט התורא דשתה למיא
דכבה לנורא דשרף לחוטרה דהכה לכלבא דנשך לשונרא
דאכלה לגדיא דזבין אבא בתרי זוזי חד גדיא חד גדיא
ואתא הקב"ה ושחט למלאך המות דשחט לשוחט דשחט לתורא
דשתה למיא דכבה לנורא דשרף לחוטרא דהכה לכלבא
דנשך לשונרא דאכלה לגדיא דזבין אבא בתרי זוזי
חד גדיא חד גדיא.